

پژوهشنامه مدیریت (۵)

مدیریت منابع انسانی

دکتر سید محمد مقیمی (استاد دانشگاه تهران)

دکتر مجید رمضان (استادیار دانشگاه صنعتی مالک اشتر)

www.ketab.ir

کتاب‌مهریان

Mehraban Book

سرشناسه	: مقیمی، سیدمحمد، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت منابع انسانی
مشخصات نشر	: تهران: موسسه کتاب مهریان نشر، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص.
فروست	: پژوهشنامه مدیریت ۵
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۰۱۶-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیکای مختصر
یادداشت	: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
تسناسه افزوده	: رمضان، سعید، ۱۳۶۰ -
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۶۳۴۵۸

عنوان : پژوهشنامه مدیریت (۵) مدیریت منابع انسانی

مولفان : دکتر سیدمحمد مقیمی، دکتر مجید رمضان

ناشر : موسسه کتاب مهریان نشر

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۰۱۶-۴

نوبت چاپ : اول تابستان ۱۳۹۴ (چاپ سوم کتاب)

تیراژ : ۱۲۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان لبافی‌نژاد، پلاک ۱۸۹

کدپستی: ۱۳۱۴۹۶۵۳۵۱ تلفن: ۶۶۹۷۳۱۷۵-۶

ایمیل و وب سایت : Info@mehrabanshop.com - MehrabanPub.com

فروشگاه اینترنتی : Ketabemehraban.com

کتاب‌های حقوقی و حقوقی چاپ شده در این مجموعه، کتاب که به تهیه رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مولفان و مصنفان معنوی ۱۳۴۸ محفوظ و مطابق به موسسه کتاب مهریان نشر می‌باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی‌برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه از موسسه کتاب مهریان نشر ممنوع بوده و مصنفان جهت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

کتاب مهریان

«يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ»
«خداوند کسانی را که ایمان آورده‌اند و کسانی را که به آنان علم داده شده، درجات عظیمی می‌بخشد.»
(سوره مجادله، آیه ۱۱)

پیشگفتار

مجموعه‌ی پژوهشنامه مدیریت، حاصل بیش از یک دهه مطالعه‌ی جدی و گسترده است که با اندیشه‌ی گشودن فضا‌های جدید تحقیقاتی در عرصه مدیریت، با استفاده از ابزارهای معتبر علمی، پایه‌ریزی شده‌است. از آنجا که یکی از اصلی‌ترین ارکان هر کار پژوهشی را گردآوری داده‌ها تشکیل می‌دهد و پرسشنامه به عنوان روشی کارآمد که از طریق گویه‌های آن می‌توان نگرش‌های پاسخ‌دهنده را در خصوص موضوعات مختلف مورد ارزیابی قرار داد؛ همچنان در تحقیقات مدیریت دارای اهمیت ویژه است. یکی از چالش‌های مهم که همواره پژوهشگران با آن مواجه بوده‌اند، انتخاب موضوعی جدید و کاربردی و همچنین طراحی ابزار علمی معتبر برای سنجش متغیرهای تحقیق است. پژوهشنامه مدیریت این امکان را فراهم می‌آورد تا محققان برای انجام تحقیقات کمی و کیفی و مرور پرسشنامه‌های آن، ضمن انتخاب موضوع دلخواه خود و تدوین مدل مفهومی و فرضیات تحقیق بر مبنای مؤلفه‌ها و گویه‌های مطرح شده در پرسشنامه‌ها؛ به ابزارهای جدید علمی و معتبر برای گردآوری داده‌ها دسترسی داشته باشند. این پرسشنامه‌ها را می‌توان عیناً به همان صورت و یا به صورت ترکیبی و یا از طریق بومی سازی عبارات آن، متناسب با اهداف و فرضیات تحقیق مورد استفاده قرار داد.

این مجموعه تلاش دارد تا تمامی زمینه‌ها و گرایش‌های رشته مدیریت را تحت پوشش قرار دهد. لذا مؤلفین با توجه به دسته‌بندی موجود در علوم مدیریت، اقدام به گروه‌بندی ۸۴۱ پرسشنامه نموده و آنها را

در ۹۰ محور اصلی طبقه بندی کرده و در قالب دوازده کتاب به شرح زیر تقدیم علاقمندان نموده‌اند:

- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۱: مبانی سازمان و مدیریت (مشمول بر ۷۵ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۲: مدیریت رفتار سازمانی (فردی و گروهی) (مشمول بر ۸۷ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۳: مدیریت رفتار سازمانی (سطح سازمانی) (مشمول بر ۶۳ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۴: روانشناسی سازمانی (مشمول بر ۷۱ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۵: مدیریت منابع انسانی (مشمول بر ۸۰ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۶: مدیریت امور عمومی و دولتی (مشمول بر ۵۶ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۷: مدیریت بازرگانی (مشمول بر ۷۹ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۸: مدیریت مالی (مشمول بر ۴۲ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۹: مدیریت صنعتی (مشمول بر ۸۱ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۱۰: مدیریت دانش و فناوری اطلاعات (مشمول بر ۸۷ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۱۱: مدیریت استراتژیک و کارآفرینی (مشمول بر ۶۵ پرسشنامه معتبر)؛
- ✓ پژوهشنامه مدیریت ۱۲: مدیریت آموزشی (مشمول بر ۵۵ پرسشنامه معتبر).

هرچند که پرسشنامه‌ها در یکی از محورها گنجانده شده‌اند، اما باید اذعان نمود که در برخی موارد، این پرسشنامه‌ها می‌توانست در سایر محورها و یا سایر کتب گنجانده شود. به هر حال، مؤلفین ناچار بوده‌اند که دست به انتخاب بزنند و پرسشنامه را صرفاً در یک محور یا یک کتاب قرار دهند. برای آگاهی و دسترسی خوانندگان محترم به کلیه پرسشنامه‌های این مجموعه، عناوین و شناسه‌ی پرسشنامه‌ها، به صورت فهرست‌وار و به تفکیک کتب دوازده گانه، پس از پیشگفتار کتاب آورده شده است.

مطالب این مجموعه به گونه‌ای تنظیم شده است که خواننده ضمن آشنایی با مفاهیم کلیدی مدیریت در قالب چکیده‌ای مختصر و مفید، برای ارزیابی پرسشنامه‌هایی که دارای تنوع زیاد بوده و تکمیل کننده یکدیگرند، آمادگی کافی را پیدا می‌نماید. تمامی پرسشنامه‌ها نیز از معتبرترین مجلات علمی-پژوهشی دنیا و همچنین رساله‌های دکتری و کارشناسی ارشد دانشگاه‌های مطرح جهان انتخاب گردیده و در قالب چارچوبی واحد (شامل: عنوان پرسشنامه، هدف، نحوه تکمیل، متن پرسشنامه، نحوه امتیازبندی و تفسیر نتایج) تنظیم شده است. مؤلفین تمامی اهتمام خود را به کار بسته‌اند تا پرسشنامه‌هایی را برای این مجموعه انتخاب نمایند که با نیازهای واقعی و شرایط فرهنگی جامعه اسلامی‌انطباق بیشتری دارد؛ به

همین منظور در برخی موارد، سؤالات پرسشنامه‌ها را بومی سازی نموده‌اند. این پرسشنامه‌ها توسط صاحب‌نظران برجسته مدیریت در سراسر جهان طراحی گردیده و از روایی و اعتبار بسیار بالایی برخوردارند؛ به طوری که برخی از آنها در مطالعات مختلفی در اقصی نقاط جهان مورد استفاده قرار گرفته‌اند که خوانندگان محترم برای آشنایی با پیشینه آنها می‌توانند به منبع اصلی هر پرسشنامه که در صفحه مربوطه قید شده است، مراجعه نمایند.

مجموعه پژوهشنامه مدیریت برای گروه‌های مختلفی دارای کاربرد است. مخاطبین اصلی این مجموعه عبارتند از:

- اساتید رشته‌های مختلف مدیریت که به دنبال عرضه مفاهیم جدید مدیریت در قالب مثال، نمونه‌های کاربردی و مطالب قابل فهم برای دانشجویان می‌باشند، می‌توانند در کنار بهره‌گیری از چکیده مباحث نظری کتاب، با استفاده از سؤالات پرسشنامه‌ها، مطالب نظری را از حالت انتزاعی خارج نموده و کلاس‌های جذاب و پویایی داشته باشند؛
- دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای مدیریت که در مرحله انتخاب موضوع رساله و طراحی ابزار گردآوری داده‌ها هستند؛
- منبع آموزشی مناسب برای دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی رشته‌های مدیریت جهت درک مفاهیم کلیدی و همچنین انتخاب ابزار علمی برای انجام پروژه‌های درسی در راستای کاربردی نمودن مفاهیم نظری؛
- پژوهشگران عرصه مدیریت که به دنبال گردآوری داده‌های واقعی جهت حل مسائل و مشکلات سازمان‌ها و شرکت‌های تولیدی و خدماتی می‌باشند؛
- مدیران و کارشناسان سازمان‌ها و شرکت‌ها که خواهان بهبود و تحول سازمانی از طریق کاربست نتایج تحقیقات کاربردی هستند؛
- مشاورین مدیریت که به دنبال مدل‌های مفهومی و کاربردی جدید هستند، می‌توانند با استفاده از مؤلفه‌ها و سؤالات پرسشنامه‌ها، پیشنهادهای عملیاتی را برای بهبود و تحول در سازمان‌ها و شرکت‌های طرف مشاوره ارائه نمایند.

در تدوین این مجموعه، مؤلفین به افراد زیادی مدیون هستند. همسر و فرزندانمان همواره مشوق ما بوده و زندگی را به گونه‌ای سامان داده‌اند که با فراغ بال به کار علمی بپردازیم. لذا بر خود لازم می‌دانیم تا مراتب

سپاسگزاری خود را از آنان ابراز داریم؛ هرچند که بر این امر وقوف کامل داریم که هیچ سپاسی نمی تواند جای اوقات از دست رفته و حق مسلم آنان را بگیرد. آقای مهندس هادی دشتکی با حوصله فراوان و دقت متعهدانه، زحمت صفحه آرایی را بر عهده داشته‌اند که صمیمانه از ایشان تشکر می‌گردد.

آقای محمد باقر جعفری پور مدیر محترم گروه هنری عقیق و همکاران محترم ایشان، در انجام هماهنگی‌ها جهت انتشار این مجموعه، تلاش‌های ارزشمند و دلسوزانه‌ای مبذول داشته‌اند و همچنین آقای سید محمد هاشمی زحمت طراحی جلد کتاب متقبل شده‌اند که صمیمانه از زحماتشان تقدیر و تشکر به عمل می‌آید. امید است این مجموعه بتواند روزه‌های جدیدی فراروی محققان این مرز و بوم اسلامی قرار دهد و بخشی از کاستی‌های نظام پژوهشی در عرصه مدیریت را که ناشی از فقدان آگاهی از موضوعات ناب و جدید متناسب با اقتضائات امروز نظامات مدیریتی دنیا، و همچنین عدم دسترسی به ابزارهای معتبر علمی برای گردآوری داده‌هاست، برطرف سازد و با توجه به نتایجی که از این پژوهش‌ها حاصل می‌شود، زمینه برای تدوین الگوهای مدیریتی بومی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی در جهت پیشرفت مادی و معنوی جامعه فراهم گردد.

سید محمد مقیمی Moghimi@ut.ac.ir

مجید رمضان Ramezan@mut.ac.ir

کلیات مدیریت منابع انسانی

۲۱	مروری بر مباحث نظری
۲۹۷	درک از مدیریت منابع انسانی
۲۹۸	مدیریت منابع انسانی اثربخش
۲۹۹	موانع مدیریت منابع انسانی اثربخش
۳۰۰	کارکردهای مدیریت منابع انسانی
۳۰۱	نقش‌های مدیریت منابع انسانی
۳۰۲	استراتژی منابع انسانی سازمان
۳۰۳	مدیریت برون‌سپاری منابع انسانی
۳۰۴	متمیزی منابع انسانی
۳۰۵	مسئولیت‌های مدیران منابع انسانی
۳۰۶	مدیریت کارکنان
۳۰۷	مدیریت منابع انسانی، نوآوری، تکنولوژی و عملکرد
۳۰۸	جابه جایی و تحرک نیروی کار

تجزیه و تحلیل و طراحی شغل

۵۱	مروری بر مباحث نظری
۳۰۹	نیاز رشد و ویژگی‌های شغلی
۳۱۰	مدل ویژگی‌های شغل
۳۱۱	شرح وظیفه
۳۱۲	طراحی شغل
۳۱۳	طراحی شغل برای یادگیری
۳۱۴	اثربخشی تحلیل شغل

برنامه‌ریزی منابع انسانی

۶۹	مروری بر مباحث نظری
----	---------------------

۳۱۵	ارزیابی برنامه ریزی منابع انسانی	۷۱
۳۱۶	دلایل وجود برنامه مدیریت جانشینی	۷۳
۳۱۷	برنامه ریزی و مدیریت مؤثر جانشینی	۷۴

فصل چهارم

۷۷

استخدام منابع انسانی

۷۷	مروری بر مباحث نظری
۳۱۸	ارزیابی متقاضی شغل
۳۱۹	ابعاد شغل از دیدگاه کارکنان
۳۲۰	ورود کارکنان جدید به سازمان
۳۲۱	نگرش کارفرما به استخدام کارآموزان
۳۲۲	گزینش
۳۲۳	ارزیابی اثربخشی نیرویابی

فصل پنجم

۹۵

جنسیت و مدیریت منابع انسانی

۹۵	مروری بر مباحث نظری
۳۲۴	استراتژی های شکستن سقف شیشه ای
۳۲۵	موانع پیشرفت زنان به جایگاه مدیریت
۳۲۶	نگرش به کار و فعالیت زنان
۳۲۷	ادراکات از جنسیت در محل کار

فصل ششم

۱۰۷

آموزش و توسعه منابع انسانی

۱۰۷	مروری بر مباحث نظری
۳۲۸	آموزش روابط انسانی
۳۲۹	مهارت های مربی گری هدف مدار
۳۳۰	بازخور ۳۶۰ درجه و نقش آن در توسعه
۳۳۱	توسعه مدیریت
۳۳۲	انطباق شیوه های آموزش با کارکنان قدیمی تر
۳۳۳	ادراکات در زمینه آموزش مدیریت
۳۳۴	جلسات مطالعه موردی
۳۳۵	فرهنگ مربی گری

۳۳۶	بهبود عملکرد از طریق ارزیابی و مربی‌گری	۱۳۳
۳۳۷	حمایت مدیریت از آموزش	۱۳۵
۳۳۸	ارزیابی دوره آموزشی	۱۳۷
۳۳۹	آموزش و توسعه در سازمان‌ها	۱۳۹
۳۴۰	مربی‌گری	۱۴۱
۳۴۱	فنون آموزش	۱۴۳
۳۴۲	نگرش‌ها نسبت به توسعه مدیریت	۱۴۵
۳۴۳	اثربخشی چرخش شغلی	۱۴۷

فصل هفتم

۱۴۹

ارزیابی عملکرد منابع انسانی

۱۴۹	مروری بر مباحث نظری	۱۴۹
۳۴۴	ارزیابی عملکرد کارکنان	۱۵۴
۳۴۵	اثربخشی ارزیابی عملکرد	۱۵۷
۳۴۶	مزایای ارزیابی عملکرد	۱۵۹
۳۴۷	ارزیابی از پایین به بالا توسط کارکنان	۱۶۰
۳۴۸	مقیاس‌ها و سیاست‌های ارزیابی عملکرد	۱۶۲
۳۴۹	نگرش‌های افراد درباره خودارزیابی	۱۶۴
۳۵۰	خود ارزیابی	۱۶۵
۳۵۱	سیستم ارزیابی عملکرد و پاداش	۱۶۶
۳۵۲	ارزیابی عملکرد و بهبود	۱۶۸
۳۵۳	ارزیابی عملکرد و پاداش	۱۷۰
۳۵۴	مهارت‌های ارزیابی عملکرد و پاداش	۱۷۲
۳۵۵	ارزیابی ۳۶۰ درجه ای جهت توسعه رهبری	۱۷۴
۳۵۶	ماهیت بازخور سرپرست	۱۷۶
۳۵۷	بازخور ۳۶۰ درجه	۱۷۷

فصل هشتم

۱۷۹

مدیریت پاداش

۱۷۹	مروری بر مباحث نظری	۱۷۹
۳۵۸	نظام جبران خدمات در سازمان	۱۸۴
۳۵۹	نگرش‌های کارکنان درباره مزایای سازمانی	۱۸۶

۱۸۸	۳۶۰. رضایت نسبت به پرداخت های سازمانی
۱۹۰	۳۶۱. ارزیابی عملکرد و سیستم حقوق و دستمزد
۱۹۲	۳۶۲. ارزیابی اثربخشی استراتژی پاداش

فصل نهم ۱۹۳

مدیریت مسیر ترقی

۱۹۳	مروری بر مباحث نظری
۱۹۶	۳۶۳. عوامل موثر بر مدیریت مسیر شغلی
۱۹۸	۳۶۴. استراتژی های مسیر شغلی بالقوه
۲۰۱	۳۶۵. کفایت نفس و مسیر شغلی
۲۰۳	۳۶۶. ارزیابی برنامه ریزی توسعه شغلی
۲۰۵	۳۶۷. مسیر شغلی
۲۰۷	۳۶۸. تعهد حرفه ای در مسیر ترقی
۲۰۹	۳۶۹. دلایل ارتقاء شغلی در سازمان ها

فصل دهم ۲۱۱

مدیریت روابط کار

۲۱۱	مروری بر مباحث نظری
۲۱۶	۳۷۰. ادراکات در مورد روابط صنعتی
۲۱۸	۳۷۱. انتظارات کارکنان از اتحادیه ها
۲۱۹	۳۷۲. نیاز به حضور اتحادیه ها

فصل یازدهم ۲۲۱

ترک خدمت و بازنشستگی

۲۲۱	مروری بر مباحث نظری
۲۲۳	۳۷۳. سنجش دلایل انفصال از خدمت
۲۲۶	۳۷۴. علل ترک سازمان
۲۲۹	۳۷۵. نگرش ها نسبت به بازنشستگی
۲۳۲	۳۷۶. عوامل موثر بر کاهش ترک خدمت

منابع و مآخذ ۲۳۷